

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 วรรค 5 ได้ระบุว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป: 14) ในรายวิชาโครงการนี้มี จุดประสงค์หลัก เพื่อให้ผู้เรียนประมวลความรู้และทักษะจากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการสร้างผลงาน ของตนเอง ดังนั้น เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการวิจัยในการแสวงหาองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจึงควร จัดการเรียนการสอนในลักษณะที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระบวนการวิจัย และสามารถนำ กระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดทำโครงการได้

5 ส เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างหน่วยงานให้เกิดความปลอดภัยที่มาตรฐานถูกสุขลักษณะก่อให้เกิด การเพิ่มประสิทธิภาพต่อการทำงานส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือจากลูกค้า ด้านคุณภาพอีกทั้งเป็นประหยัด ทรัพยากรลดปัญหาภาวะและความสูญเปล่าของกระบวนการทำงานก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งหน้าสู่การผลิต แบบ Skill Management และระบบบริหารระดับสูง (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) – ส.ส.ท.: 5) กิจกรรม 5 ส เป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารคุณภาพที่จะช่วยสร้าง สภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานให้เกิดบรรยากาศที่นำทำงาน เกิดความสะอาดเรียบร้อยในสำนักงาน ถูกสุขลักษณะทำให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ สร้างทัศนคติที่ดีของพนักงาน (กรมชลประทาน, 2545, การประเมินผลการดำเนินกิจกรรม 5 ส: หนังสือ ที่ กษ 0312 : 06/921)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้จัดทำโครงการจึงมีความสนใจที่จะสร้างคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ นี้ ขึ้นมา เพื่อที่จะดำเนิน 5 ส เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความปลอดภัย ตลอดจน สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานของบุคลากร สร้างความพึงพอใจและความมั่นใจให้กับบุคลากรอีกด้วย โดยนำ 5 ส สร้างสรรค์ มาเป็นก้าวแรกของการบริหารที่จะนำไปสู่การปรับปรุง การปฏิบัติงานและการ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อนำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ไปใช้ในโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดวินัยในสถานศึกษา
3. เพื่อเผยแพร่คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ไปใช้จริงใน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
2. สามารถสร้างระเบียบ วินัยในสถานศึกษา
3. ได้เผยแพร่การดำเนินกิจกรรม 5 ส สร้างสรรค์ ให้กับนักเรียน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์

ขอบเขตของโครงการ

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา คือ คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ในรายวิชาโครงการ (3215-6001)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นระดับ ม.3/2 โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มดำเนิน โครงการ ตั้งแต่ 30 พฤศจิกายน 2557 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือคู่มือ หมายถึง หนังสืออ้างอิงประเภทหนึ่งจัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมเรื่องราวและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ บุคคล เหตุการณ์แนวโน้มเฉพาะด้านหรือเรื่องราวที่น่าสนใจเฉพาะด้านหรือเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ โดยให้รายละเอียดของเรื่องราวนั้นอย่างสั้น ๆ หรืออาจใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและใช้ เป็นแหล่งอ้างอิงหาข้อเท็จจริงที่จะตอบคำถาม

2. 5 ส หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการจัดหรือปรับปรุงสถานที่ทำงาน หรือสภาพทำงานให้เกิดความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด หรือเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ความปลอดภัยและคุณภาพของงาน อันเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิต

สะสาง (SERI) คือ การแยกของที่ต้องการ ออกจากของที่ไม่ต้องการและจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป

สะดวก (SEITON) คือ การจัดวางสิ่งของต่าง ๆ ในที่ทำงาน ให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวก และ ปลอดภัย

สะอาด (SEISO) คือ การทำความสะอาด เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน

สุขลักษณะ (SEIKETSU) คือ สภาพหมดจด สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ติดตลอดไป

สร้างนิสัย (SHITSUKE) คือ การอบรม สร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัยข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

3. ครู หมายถึง ครูของโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์

บทที่ 2

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องโครงการ

การดำเนินโครงการครั้งนี้ ผู้ดำเนินโครงการได้แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการในการจัดทำคู่มือการใช้งาน
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรม 5 ส
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการในการจัดทำคู่มือการใช้งาน

1.1 ความหมายของหนังสือคู่มือ

หนังสือคู่มือเป็นหนังสืออ้างอิงประเภทหนึ่งจัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมเรื่องราวและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์แนวโน้มเฉพาะด้านหรือเรื่องราวที่น่าสนใจเฉพาะด้านหรือเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ โดยให้รายละเอียดของเรื่องราวนั้นอย่างสั้น ๆ หรืออาจใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหาข้อเท็จจริงที่จะตอบคำถาม

1.2 ประเภทของคู่มือ

หนังสือคู่มือมี 4 ประเภทได้แก่

1. คู่มือช่วยปฏิบัติงานเป็นหนังสือที่ทำหน้าที่แนะนำแนวทางให้คำสั่งสอนและแนะนำเช่นหนังสือแนะนำอาชีพ ตำราประกอบอาหาร คู่มือซ่อมรถ เป็นต้น
2. หนังสือรวบรวมความรู้เบ็ดเตล็ด เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ที่ค้นได้ยากในสาขาวิชาต่าง ๆ
3. หนังสือคู่มือเป็นหนังสือที่ให้คำอธิบายและตีความหมายของเรื่องราวของเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งในแง่มุม หลาย ๆ ด้าน
4. หนังสือที่ให้เรื่องราวหรือเนื้อหาสำคัญโดยย่อเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยย่อภายใต้หัวเรื่องหรือชื่อเรื่องที่เกี่ยวข้อง

1.3 การจัดทำคู่มือการใช้งาน

แนวทางที่ใช้จัดทำคู่มือการใช้งาน มีหลักการคร่าวๆดังนี้

1. เนื้อหาส่วนใหญ่ของคู่มือการใช้งานจะต้องเป็นการบรรยายขั้นตอนเพื่อให้ผู้ใช้ติดตามและดำเนินการตามขั้นตอนนั้นได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้งานในครั้งหนึ่งๆดังนั้นการบรรยายส่วนใหญ่จึงไม่ใช่การอธิบายทีละหน้าจอตแต่เป็นการแบ่งหัวเรื่องให้ตรงตามความต้องการทำงานของผู้ใช้
2. ควรมีการแบ่งส่วนของเนื้อหาในคู่มือ ตามผู้ใช้เป็นส่วนๆ หมายถึงว่า ผู้ใช้ที่มีหน้าที่ที่ต่างกัน โดยชัดเจน สามารถเปิดค้นหาเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตนได้ในส่วน (section) หนึ่งๆ เช่น ถ้าระบบมีการแยกการใช้งาน ผู้ดูแลระบบ (Admin) ผู้บริหาร และผู้ใช้ทั่วไปอย่างชัดเจน ก็ควรจัดทำคู่มือเป็นสำหรับ ผู้ดูแลระบบ สำหรับผู้บริหาร และสำหรับผู้ใช้ทั่วไป เป็น 3 ส่วน (section) เป็นต้น
3. ในกรณีที่มีรูปภาพหน้าจอประกอบ และมีการอ้างถึงส่วนใดส่วนหนึ่งในภาพหน้าจอ นั้น ควรใช้ตัวอักษรในรูปแบบ (font) ต่างจากตัวอักษรที่ใช้ปกติ
4. ในการแสดงผลการวิเคราะห์หรือการแสดงผลงานที่มีความซับซ้อน สามารถสร้างเป็นหัวข้อเพื่ออธิบายวิธีการทำความเข้าใจกับผลการวิเคราะห์หรือรายงานนั้นได้ ในคู่มือการใช้งาน

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรม 5 ส

2.1 ความหมาย 5 ส

กิจกรรม 5ส เป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นระบบมีแนวปฏิบัติ ที่เหมาะสมสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขงาน และรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น ทั้งในส่วนงานด้านการผลิต และด้านการบริการ ซึ่งนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร ได้อีกทางหนึ่ง

5 ส มาจากคำย่อ "5 S" ซึ่งเป็นอักษรตัวแรกในภาษาญี่ปุ่น 5 คำ ได้แก่

1. **Seiri (เซริ)** = สะสาง (ทำให้เป็นระเบียบ) คือ การแยกแยะของที่จำเป็นต่อใจ กับของที่ไม่จำเป็นต่อใจ ขจัดของที่ไม่จำเป็นทิ้งไป
2. **Seiton (เซตง)** = สะดวก (วางของในที่ที่ควรอยู่) คือ การจัดวางของที่จำเป็นต่อใจให้เป็นระเบียบสามารถหยิบใช้งานได้ทันที
3. **Seiso (เซโซ)** = สะอาด (ทำความสะอาด) คือการปิดกวาดเช็ดถูสถานที่ สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ให้สะอาดอยู่เสมอ
4. **Seiketsu (เซเคทซึ)** = สุขลักษณะ (รักษาความสะอาด) คือ การรักษาและปฏิบัติ 3 ส ได้แก่ สะสาง สะดวก และสะอาดให้ติดตลอดไป

5. Shitsuke (ซีทซีเคะ) = สร้างนิสัย (ฝึกให้เป็นนิสัย) คือ การรักษาและปฏิบัติ 4 ส หรือสิ่งที่กำหนดไว้แล้วอย่างถูกต้องจนติดเป็นนิสัย

2.2 ประโยชน์การทำ 5 ส

- ☞ สถานที่ทำงานสะอาด และเป็นระเบียบมากขึ้น
- ☞ การปฏิบัติงานในโรงงาน และสำนักงานง่าย สะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
- ☞ ทุกคนทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน สามารถเห็นการปรับปรุงได้ชัดเจน
- ☞ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปรับปรุงอื่นๆ
- ☞ พนักงานมีระเบียบวินัยขึ้นอย่างอัตโนมัติ
- ☞ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- ☞ ช่วยในการบำรุงรักษาอุปกรณ์
- ☞ เพิ่มคุณภาพสินค้า/การบริการที่ดี
- ☞ ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่พนักงาน
- ☞ พนักงานรู้สึกภาคภูมิใจในความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ☞ เสริมภาพพจน์ขององค์กร/ส่งผลดีต่อธุรกิจ

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรม 5 ส

เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านคุณภาพการผลิต ต้นทุนการผลิตการส่งมอบความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยเป็นกิจกรรมยกระดับจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของพนักงานที่ช่วยจัดการในเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยและในการดูแลในสถานที่ทำงาน โดยกระทำอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นนิสัย กิจกรรม 5 ส ได้แก่ สะสาง คือการแยกของที่ไม่ต้องการใช้ทิ้งไป สะดวก คือการจัดวางสิ่งของให้เป็นระเบียบ สะอาด คือการตรวจสอบการทำงานสะอาด และดูแลอุปกรณ์การผลิตและสถานที่อย่างสม่ำเสมอ สุขลักษณะ คือการรักษาสภาพการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและปฏิบัติตามกฎระเบียบจนเป็นนิสัย (Hank & Nichola, n.d.)

5 ส คืออะไร

กิจกรรม 5 ส เป็นแนวความคิดการจัดระเบียบเรียบร้อยในที่ทำงานก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต

สะสาง (SERI) คือ การแยกของที่ต้องการ ออกจากของที่ไม่ต้องการและจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป

สะดวก (SEITON) คือ การจัดวางสิ่งของต่าง ๆ ในที่ทำงาน ให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวก และ ปลอดภัย

สะอาด (SEISO) คือ การทำความสะอาด เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน
 สุขลักษณะ (SEIKETSU) คือ สภาพแวดล้อม สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ติดต่อกันไป
 สร้างนิสัย (SHITSUKE) คือ การอบรม สร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัยข้อบังคับ
 อย่างเคร่งครัด

2.4 วัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม 5 ส

5 ส เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ช่วยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการจัดสถานที่ทำงานให้มีความเป็น
 ระเบียบเรียบร้อย และปรับปรุงงานที่ตนทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ลดต้นทุนรวมทั้งความ
 ค่าใช้จ่ายส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยกิจกรรมนี้ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกคนทั้งผู้บริหารและพนักงาน
 นอกเหนือไปจากนั้นกิจกรรม 5 ส ยังเป็นกิจกรรมพื้นฐานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับกิจกรรมการเพิ่ม
 ผลผลิตอื่น ๆ ปัจจุบัน 5 ส เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจและดำเนินการอย่างแพร่หลาย ทั้งในองค์กร
 ธุรกิจอุตสาหกรรม หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้เพราะกิจกรรม 5 ส เป็นกิจกรรมที่ง่าย ไม่มี
 ศัพท์เทคนิคหรือวิชาการที่ยุ่งยากซับซ้อน จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่ากิจกรรม 5 ส มีวัตถุประสงค์หลัก
 4 ประการคือ (สถาบันส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ม.ป.ป)

1. พัฒนาความคิดในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Kaizen-minded) ของพนักงานในหน่วยงาน
2. สร้างทีมงานที่ดี โดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วม
3. พัฒนาผู้บริหารและพนักงาน โดยการฝึกความสามารถในการเป็นผู้นำ
4. เตรียมบุคลากรให้พร้อม เพื่อดำเนินกิจกรรมการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องที่ยากและซับซ้อน
 ขึ้นมาใช้ เช่น การบำรุงรักษาทีผล (TPM) การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQC) หรือการส่งมอบ
 ทันเวลา (JIT)

2.5 ขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรม 5 ส

กิจกรรม 5 ส เป็นกิจกรรมกลุ่มคุณภาพ ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนทั้งองค์กรจึงจะ
 นำไปสู่คุณภาพมาตรฐาน โดยเริ่มจากนโยบายคุณภาพขององค์กร และได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
 ระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรม 5 ส ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรม 5 ส ขององค์กร
2. จัดตั้งกลุ่มกิจกรรม 5 ส เพื่อรับผิดชอบพื้นที่ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรม 5 ส ได้กำหนด
 ไว้
3. กลุ่มกิจกรรม 5 ส เริ่มประชุม เรื่องจัดทำแผนการดำเนินงาน และกำหนดเป้าหมาย
4. ประกาศกิจกรรม 5 ส โดยติดหน้าห้องหรือด้านหน้าของบริเวณที่ปฏิบัติงาน

5. ปฏิบัติกิจกรรม 5 ส
6. รับการตรวจสอบภายใน
7. เชิญผู้ตรวจสอบภายนอกทำการประเมิน
8. นำผลการประเมินมาจัดทำแผนดำเนินงานกิจกรรม 5 ส ครั้งถัดไป

2.6 ประโยชน์ของกิจกรรม 5 ส

1. เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม
2. เกิดความสะอาดในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพ และลดอุบัติเหตุในการทำงาน
3. สร้างทัศนคติให้ทุกคนในองค์กรรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบสวยงาม
4. สร้างภาพลักษณ์และความประทับใจต่อลูกค้าและองค์กร (สมลักษณ์ สันติโรจนกุล, 2548, : 16-17; วิทยา สุหฤตดำรง, ยุพา กลอนกลาง และสุนทรศรีลังกา, 2550, : 77)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5 ส ของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่ง ในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่ามีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับหัวข้อในการศึกษาคำนี้ดังนี้

อรรถนิษฐ์ สุดแสวง (2545) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ 5 ส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงแยกก๊าซธรรมชาติระยองโดยกล่าวถึงทฤษฎีของประสิทธิผล ทฤษฎีการประเมินโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโครงการอยู่ในระดับที่สูงโดยส่วนรวม โดยถ้าพิจารณาเป็นรายประเด็นแล้วจะพบว่าการมีส่วนร่วมการจัดทำกิจกรรม 5 ส อย่างเป็นระบบ และการที่หัวหน้าหน่วยงานมีส่วนร่วมและสนับสนุนอยู่ในระดับที่สูง แต่พบว่าทัศนคติของพนักงานต่อกิจกรรม 5 ส อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิผลของโครงการ 5 ส ในระยะยาวต่อไป และควรจะมีการขยายกิจกรรม 5 ส ไปในธุรกิจก๊าซที่มีขนาดขององค์กรใกล้เคียงกับโรงแยกก๊าซธรรมชาติ (ปตท.) โดยใช้แนวทางปฏิบัติ การวางแผนจากโรงแยกก๊าซธรรมชาติ (ปตท.) ควรมิกิจกรรม 5 ส ต่อไปควรมีการสร้างแรงจูงใจผนวกเข้ากับการปฏิบัติงานประจำ เช่น ควรมีเกณฑ์พิจารณาจากการทำกิจกรรม 5 ส ของแต่ละบุคคล เพื่อนำไปใช้ในกรณีให้โบนัส หรือปรับตำแหน่งเพราะจากการที่ปฏิบัติมาจะเป็นลักษณะการให้รางวัลเฉพาะหน่วยงาน ซึ่งอาจจะมีการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส อย่างไม่เต็มที่ของพนักงานบางคน

กิดควร จุลบาท (2547) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ที่มีต่อกิจกรรม 5 ส กรณีศึกษา
แขวงการทางเพชรบูรณ์ที่ 1 สังกัดกรมทางหลวงที่ 6 (เพชรบูรณ์) กรมทางหลวงกระทรวงคมนาคม มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม 5 ส ของเจ้าหน้าที่ (ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ
และลูกจ้างชั่วคราว) ของแขวงการทางเพชรบูรณ์ที่ 1 ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรม 5 ส โดยศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม 5 ส กับภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมของเจ้าหน้าที่ โดย
ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานที่ระดับ
นัยสำคัญที่ 0.5 ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่แขวงการทางเพชรบูรณ์ที่ 1 มีระดับความคิดเห็นต่อ
กิจกรรม 5 ส ในเชิงบวก และได้ดำเนินกิจกรรม 5 ส มาระยะหนึ่งแล้ว มีความเป็นระเบียบในที่ทำงาน
เจ้าหน้าที่มีวินัยและคุณภาพมากขึ้น ก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อ
หาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม 5 ส พบว่า ตำแหน่ง
งานและประเภทของงานที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกิจกรรม 5 ส ที่ระดับนัยสำคัญ
ที่ 0.5 ส่วนเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา आयुงาน และฐานะในการเข้าร่วมกิจกรรม 5 ส ไม่มีความสัมพันธ์
กับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม 5 ส ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.5 ผลการศึกษาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าใน
การดำเนิน กิจกรรม 5 ส ควรให้ความสำคัญแตกต่างของตำแหน่งงานและประเภทงานที่เจ้าหน้าที่
รับผิดชอบ เพื่อการบริหารจัดการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรม 5 ส ไปในทิศทางเดียวกันใน
ระดับมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลเหล่านั้นเพื่อให้แขวงการทางเพชรบูรณ์
ที่ 1 เป็นหน่วยงานที่พร้อมจะพัฒนาสู่ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยในด้านการจัดการและ
สัมฤทธิ์ของงานภาครัฐต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการการทำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ในครั้งนี้ มีวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน สามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

- 1.แบบแผนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

- 1.1 เพื่อนำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ไปใช้ในโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
- 1.2 เพื่อส่งเสริมให้เกิดวินัยในสถานศึกษา
- 1.3 เพื่อเผยแพร่คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ

ม.3/2 จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการ เรื่องความพึงใจต่อคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบลิเคิทธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ โดยข้อความแต่ละข้อจะใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นในโครงการการทำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

- 4.1 สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
- 4.2 วางแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์จำนวน 30 ชุด เป็นเวลา 7 วัน
- 4.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 5.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำโครงการครั้งนี้ให้นักเรียน ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ ม.3/2 โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
- 5.2 แจกแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด เก็บแบบสอบถามกลับคืนในวันเดียวกัน ครบ 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจะดำเนินการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

การหาร้อยละของคะแนนของ คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}}$$

บทที่ 4

ผลการดำเนินโครงการ

ผลการดำเนินโครงการการทำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ในครั้งนี้ ผู้จัดทำโครงการได้นำเสนอผลการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากกราฟวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	13	56.67
หญิง	17	43.33
รวม	30	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาเป็น เพศชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รวมทั้งสิ้น 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10-12	-	-
13-15	30	100
รวม	30	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 15-17 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 การตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ของนักเรียน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ ระดับ ม.3/2

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ ความพึง พอใจ
1. ท่านได้ความรู้จากคู่มือมากน้อยเพียงใด	4.34	0.54	มาก
2. รูปแบบคู่มือเหมาะสมน่าอ่าน	4.41	0.56	มาก
3. เนื้อหาของคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.24	0.64	มาก
4. เนื้อหาของคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์	4.63	0.48	มากที่สุด
5. ความรู้จากคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์	4.40	0.76	มาก
6. เนื้อหาของคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ตรงกับความต้องการในการนำไปใช้ได้จริง	4.54	0.63	มากที่สุด
7. ลักษณะรูปเล่มของคู่มือมีความเหมาะสม	4.24	0.57	มาก
8. ส่วนภาพประกอบในคู่มือ 5 ส มีความเหมาะสม	4.48	0.68	มาก
9. ภาษาที่ใช้เป็นทางการ ตรงประเด็นและสื่อความหมายชัดเจน	4.59	0.49	มากที่สุด
10. ความพึงพอใจในการจัดทำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์	4.48	0.62	มาก
เฉลี่ยรวม	4.43	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับจากมากหาน้อย พบว่า

อันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาของคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.63$)

อันดับที่สอง ได้แก่ ภาษาที่ใช้เป็นทางการ ตรงประเด็นและสื่อความหมายชัดเจน อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.59$)

อันดับที่สาม ได้แก่ เนื้อหาของคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ตรงกับความต้องการในการนำไปใช้ได้จริง อยู่ใน ระดับ ดี ($\bar{X} = 4.54$)

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

1. มีประโยชน์ต่อสังคมในเรื่องสะดวกสบาย
2. ดี อยากให้มืออย่างนี้ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลโครงการและข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่อง คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยครอบคลุม วิธีการและขั้นตอนต่างๆ โดยผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดของแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำคู่มือ 5 ส สร้างสรรค์ไปใช้ในโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดวินัยในสถานศึกษา
3. เพื่อเผยแพร่คู่มือ 5 ส สร้างสรรค์

2. ประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นระดับ ม.3/2 โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแบบสอบถามโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ
- ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นในการดำเนินงานตามโครงการ

1. สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก กลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ นักเรียน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ ม.3/2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาเป็น เพศชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รวมทั้งสิ้น 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 15-17 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้ตอบ การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ กลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาของกลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.63$) อันดับที่สอง ได้แก่ ภาษาที่ใช้เป็นทางการ ตรงประเด็นและสื่อความหมายชัดเจน อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.59$) และอันดับที่สาม ได้แก่ เนื้อหาของกลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ ตรงกับความต้องการในการนำไปใช้ได้จริง อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.54$)

5. อภิปรายผล

กลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ ของนักเรียน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ ระดับ ม.3/2 มัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 จากผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43$) และพบว่า ความพึงพอใจลำดับสูงสุด ได้แก่ เนื้อหาของกลุ่มมือ 5 ส สร้างสรรค์ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.63$)

6. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

1. เวลาในการดำเนินงานมีน้อยเกินไป
2. ไม่มีทักษะในการทำคู่มือ

7. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา

1. เพิ่มเวลาในการเรียนวิชาโครงการให้มากกว่านี้
2. เพิ่มการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้ Word

บรรณานุกรม

(สมลักษณ์ สันติโรจนกุล, 2548, : 16-17; วิทยา สุหฤทธำรง, ชูพา กลอนกลาง และสุนทรศรี
 ลังกา, 2550, : 77)

กฤษณา พิทักษ์ (2545) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานแรงจูงใจในการ
 ทำงาน บุคลิกภาพและค่านิยม กับคุณภาพการให้บริการ

อรรถนิษฐ์ สุดแสง (2545) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ 5 ส

อังคณา ไมตรีสรสันต์ (2546) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการ
 จัดทำระบบบริหารคุณภาพ ISO9000 ฉบับปี 2000

คิดควร จุลบาท (2547) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ที่มีต่อกิจกรรม 5ส.

มนัชนก ศรีอิสาน (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกองทุน
 หมู่บ้าน

สุกัญญา อิทธิชัยเจริญ (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดทำ
 ระบบบริหารคุณภาพ ISO/TS 16949 ฉบับปี 2002

พิชญ์ชติ โมพี (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานต่อกิจกรรม 5 ส

\

ภาคผนวก ก

(ใส่ใบ Pj 1-5)

ภาคผนวก ข
(แบบสอบถาม)

ภาคผนวก ค
(แบบประเมิน)

ภาคผนวก ง
(ภาพประกอบ)

ภาพประกอบ
ก่อนนำไปใช้ประโยชน์

ภาพประกอบ
การนำไปใช้ประโยชน์

ประวัติผู้จัดทำโครงการ

ประวัติผู้จัดทำโครงการ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ – สกุล: นางสาวศิราภรณ์ เกียรติเกรียงไกล

ชื่อเรื่อง: การจัดทำคู่มือ 5ส.

แผนก: การจัดการทั่วไป

วัน เดือน ปี ที่เกิด: 4 สิงหาคม 2537

ที่อยู่ (ปัจจุบัน): 1/19 ซ.ปรีดีพนมยงค์ 42 ถนนสุขุมวิท 71 เขตวัฒนา แขวงคลองตันเหนือ กทม.

10110

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2549 ปวช. แผนกคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

ปี พ.ศ. 2556 ปวส. แผนกการจัดการทั่วไป วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

ประวัติผู้จัดทำโครงการ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ – สกุล: นางสาวมัณฑุชกานต์ ฤกษ์ใจ

ชื่อเรื่อง: การจัดทำคู่มือ 5ส.

แผนก: การจัดการทั่วไป

วัน เดือน ปี ที่เกิด: 11 กันยายน 2535

ที่อยู่ (ปัจจุบัน): 304/21 ซ.พหลุเจริญ ถนนบางนาตราด ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี

สมุทรปราการ 10540

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2549 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนนทบุรีวิทยา

ปี พ.ศ. 2556 ปวศ. แผนกการจัดการทั่วไป วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ